

De kalder ham "landsbypedellen"

Frivilligt arbejde er omdrejningspunktet i tilværelsen for pensioneret økolog Knud Schmidt. Han er engageret i økologisk havedrift med skolebørn og lokale familier, og han har bygget en bro til plejecentrets ældre, så de kan besøge haverne. Lige nu er "landsbypedellen", som de lokale kalder ham, shanghaget ind som friluftsskolelærer på grund af coronakrisen.

SYDDJURS

LOUISE WITT
jpaarhus@jp.dk

Egentlig gik 66-årige Knud Schmidt på efterløn for flere år siden. Siden sidste uge er han igen begyndt at arbejde på fuld tid.

Med alle de omvæltninger, folkeskolen gennemgår lige nu på grund af coronakrisen, er der blevet ekstra efterspørgsel efter en mand som ham:

Gennem 25 år har han undervist i økologisk landbrug på Kalø Økologisk Landbrugsskole, og op til efterlønnen var han i fem år SFO-medarbejder på Molsskolen i Knebel, så lige nu er hans dage helt fyldt ud med skolebørn fra selvsamme skole, der får undervisning i blandt andet økologisk havebrug under forårssolens lunende stråler.

Siden han gik på efterløn, har han i flere år - sammen med hustruen Laila Witt, der er lærer på Molsskolen - fri-

villigt stået for at organisere skolehaver på en nabogård til skolen.

Her har ejerne, Jannie og Klaus Esmann Mikkelsen og deres tre børn, uden at få en krone for det, stillet 1.500 kvadratmeter til rådighed, hvor Knud Schmidt står for meget af det praktiske og også hjælper med dyreholdet af bl.a. kaniner, kyllinger og lam.

Skolehaver i fuldt flor

Normalt kommer årligt 100 børn fra vuggestue, børnehaver og skole. Nu er det endnu flere.

»Der er ligesom tre hovedfag på skoleskemaet for de yngste elever lige nu: dansk, matematik og håndvask, og undervisningen skal helst foregå så meget udenfor som muligt. I skolehaven er der så meget, vi kan gøre og lære af,« fastslår Knud Schmidt.

Sammen med elever i

”

Jeg føler et særligt ansvar for børn, som er pressede og har svært ved at lande på det rigtige ben i skolen.

KNUD SCHMIDT

o. klasse har han plantet blandt andet ærter, kartofler og salat, som de skal vande og se spire frem og få fornøjelse af at smage før sommerferien.

Med de ældre elever i 5. klasse har han plantet bl.a. kartofler og salat, som de om et par måneder skal høste og forberede et måltid med.

På deres næste besøg skal

grupper af elever vælge mellem 25 typer af frø fra en lille bod, f.eks. blomster eller gulerødder, og så skal hver gruppe regne ud, hvor meget de kan plante på deres jordlod, hvis nu f.eks. gulerødderne skal have optimale vækstbetingelser med cirka to centimeter mellem hvert frø.

Økologisk pioner

Knud Schmidt er kendt som en af pionererne inden for økologisk landbrug herhjemme; i 1980 var han med til at stifte det, der i dag hedder Økologisk Landsforening og står for Ø-mærket, og i 1984 begyndte han som underviser på Den Økologiske Landbrugsskole i Nordjylland, som siden fusionerede med den tilsvarende skole i Kalø.

»Dengang blev vi spået at dø efter få år. Vi var helt til grin,« husker Knud Schmidt.

I dag ser verden noget anderledes på hans livsfilosofi, der begyndte at tage form, da husmandssønnen fra Vestjylland sagde sin plads som gårdskarl op og i stedet 17 år gammel indskrev sig på Egå Ungdomshøjskole. På ungdomsskolen fik håret lov at gro, han valgte at leve som vegetar, begyndte at dyrke yoga og agitere for et landmandsliv uden sprøjtemidler.

Siden tog Knud Schmidt bl.a. en agronomuddannelse, og han så det som sit mål at udbrede økologisk landbrug både herhjemme og i den tredje verden, hvor han senest - i regi af en mindre NGO - har undervist kvinder i nogle af Senegals fattigste små lokalsamfund i at dyrke fælleshaver og samtidig holde styr på økonomien.

»Der var jo forskellige strømninger i tiden i kølvandet på det begyndende ung-

Lige nu skal så meget af undervisningen som muligt foregå udenfor, og her er pensioneret SFO-medarbejder og økolog Knud Schmidt en eftertragtet mand at tilkalde, for han formår at kombinere f.eks. biologi og tabeller. Her ses han med seksårige Eigil Esmann fra O. klasse på Molsskolen. Og mens de planter ud, øver de tabeller. Foto: Mads Frost

Typisk bliver broer opkaldt efter politiske notabiliteter eller medlemmer af kongehuset - tænk Bruuns Bro eller Frederiksbro i Aarhus C. I Knebel er broen opkaldt efter pensionist Knud Schmidt, 66 år, for han fik idéen og byggede den 80 meter lange bro. Målet var at forbinde plejecentret Lyngparken med landsbyens skolehaver, så ældre og unge mødes. Her går han på broen med seksårige Eigil Esmann. Foto: Mads Frost

»Jeg gider ikke dyrke syv meter gulerødder for at spise dem selv, men jeg vil meget gerne dyrke gulerødder sammen med andre. Jeg går ind for FN's 17 verdensmål, men jeg opererer med 18 verdensmål: Det skal også være sjovt sammen med andre,« siger Knud Schmidt. Foto: Mads Frost

domsoprør. Den, jeg bed på, handlede om sund levevis, lavt forbrug og at komme hinanden ved. Penge og arbejdstid var ligegyldigt: Vi skulle have et godt liv og være gode for verden, og strengt taget går jeg ind for alt det 68'er sniksnak endnu,« smiler han.

»Jeg har så måttet erkende, at vi ikke har kunnet flytte helt så meget i ulandene, som jeg troede dengang, men små pip har også ret,« mener Knud Schmidt.

Inspirerer unge

I dag er hans viden skattet i lokalsamfundet - og han deler gerne gratis ud af den og bruger over halvdelen af sine vågne timer på ulønnet frivilligt arbejde, allerflest timer sammen med familier i Knebel og omegn, der søger inspiration til økologisk havebrug:

Kursuscentret Rødegård i

Vistoft har ganske gratis overladt 1.000 kvadratmeter jord til 16 familier fra lokalområdet, så de kan dyrke fælleshaver her med alt fra kartofler til kål og med Knud Schmidt som inspirator.

På samme måde har ægteparret Jannie og Klaus Esmann Mikkelsen i Knebel overladt jord til familier med mod på fælleshaver - også med Knud Schmidt som inspirator.

Sammesteds har han - som et udkomme af et generationsmøde mellem byens institutioner - fået ideen til at bygge en 80 meter træbro, der forbinder plejecentret Lyngparken med fælleshaverne og de tilstødende institutioner: Molsskolen og Børnehuset Mols.

Knuds Bro

Knuds Bro, som de lokale kalder broen, gør, at de ældre

kan tage turen over mosedyndet med deres rollatorer og nyde haverne, ligesom børnene kan stikke over med en buket.

Har du også selv en stor køkkenhave derhjemme?

»Nej, jeg gider ikke dyrke syv meter gulerødder for at spise dem selv, men jeg vil meget gerne dyrke gulerødder sammen med andre. Jeg går ind for FN's 17 verdensmål, men jeg opererer med 18 verdensmål: Det skal også være sjovt sammen med andre. Hvis det bare er i min egen have, så er det lidt ligegyldigt. Jeg bliver motiveret af, at der f.eks. kommer en skoleklasse på besøg, og jeg skal have det hele forberedt og klar til dem,« siger han.

Han forsøger at holde så meget orden i haverne, at intet gror til:

»Jeg har set masser af folk, som er startet op med at dyr-

ke noget, og så går det til i ukrudt. Det vil jeg ikke have. Alle børn og voksne, som kaster sig ud i det, skal have en positiv oplevelse, så jeg vil have styr på sagerne,« fastslår Knud Schmidt.

Ikke uden grund har de lokale givet ham kælenavnet "landsbypedellen".

Da Syddjurs Kommune for nylig anlagde en kunstig sø ved Knebel, spurgte Knud Schmidt om lov til at anlægge et såkaldt arboret ved søen, dvs. en samling af planter. Han fik tilladelsen og har plantet 700 kvadratmeter til med 52 forskellige danske buske og træer som et læringsområde for store og små. Nu står Knud Schmidt for at slå stierne.

Husmandssøn

Retrospektivt er Knud Schmidts liv meget formet af hans barndom på et husmandsbrug i Vestjylland,

hvor han og seks søskende hjalp med at passe de få heste, kør og søer samt bistader og køkkenhaven med kartofler, gulerødder og kål.

Han husker især skoletiden, hvor én lærer havde de 30 børn i 1-5. klasse, som angstfuld.

»Jeg brød mig ikke om hele stemningen i skolen. Vores lærer havde haft børnelammelse som barn. Når han skulle være flink, aede han os på kinden med sin krogede hånd. I andre situationer daskede han os hårdt med sine hænder. Jeg var en meget genert dreng, og jeg husker engang i 4. eller 5. klasse, hvor jeg skulle tisse, men ikke turde spørge og endte med våde bukser. Jeg synes, det siger meget om skolen, at jeg havde det sådan.«

»Det er nok også en af grundene til, at jeg føler et særligt ansvar for børn, som er pres-

sede og har svært ved at lande på det rigtige ben i skolen. Jeg glæder mig meget over, hvordan skolevæsenet er anderledes i dag - og det er vigtigt for mig at give børn, der har det svært, gode oplevelser, f.eks. en stjernestund med kaninerne eller kattene i skolehaven,« siger han, der er far til to børn, men også har haft plejebørn og børn i af- lastning.

Økologien har han på indirekte vis også med hjemme fra husmandsbruget:

»Jeg voksede op med nøjsomhed, ingen affald, og vi skulle gøre det hele selv. Min far ville korse sig og sige, at økologisk landbrug var det mest tossede, men det er nu alligevel de samme værdier, som man efter levede i de gode gamle dage. Min far gjorde det bare af nødvendighed; vi andre har gjort det af overbevisning,« funderer Knud Schmidt.

BLÅ BOG

Knud Schmidt (f. 1953) voksede op på et husmandssted i Sydvestjylland, hvor de syv børn tidligt hjalp til med at dyrke de syv hektar jord og holde dyrene.

Han havde aldrig tænkt sig andet end et almindeligt liv ved landbruget, og som 15-årig kom han ud at tjene på en gård, men en idé om at tage på Egå Ungdomshøjskole som 17-årig ændrede hans liv.

Knud Schmidt endte således som pioner inden for økologisk landbrug efter uddannelse på landbrugsskole (1976) og en overbygning som agronom (1979-1984).

Størstedelen af sit arbejdsliv har han undervist i økologisk landbrug, først på Den Økologiske Landbrugsskole i Nordjylland, som siden fusionerede med den tilsvarende skole i Kalø (1984-2010).

Sidste del af sit arbejdsliv var han pædagogmedhjælper i SFO'en på Molsskolen, Knebel (2010-2015).

Siden han gik på efterløn (2015), har Knud Schmidt engageret sig i frivilligt arbejde i lokalområdet, så når han ikke fungerer som tilkaldevikar i SFO'en på Molsskolen, er han bl.a. frivillig i det lokale brandvæsen og har titel af "landsbypedel".

Knud Schmidt er gift med Laila Witt, der er lærer på Mols-skolen. Han har to voksne børn og tre børnebørn. Han har også haft plejebørn og været støtte for børn med udfordringer.